

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

кафедра соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Навчально наукового
інституту педагогіки і психології

Світлана КОНДРАТЮК

«28» січня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГЕНДЕРНА ЕКСПЕРТИЗА В СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 23 Соціальна робота

(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 231 Соціальна робота

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма Соціальна робота

другого (магістерського) рівня вищої освіти

(назва)

мова навчання українська

Погоджено науково-методичною
комісією ННПП

«21» січня 2025 р.

Голова

Юлія БОНДАРЕНКО

док. пед. наук, професор

СУМИ 2025

Розробник:

ЛУЦЕНКО Олена Анатоліївна, кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри соціальної
роботи і менеджменту соціокультурної діяльності

Протокол № 7 від 10 січня 2025 року.

Завідувач кафедри

канд. пед. наук, доцент

Ірина ІОНОВА

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ГЕНДЕРНА ЕКСПЕРТИЗА В СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ»

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	магістр	Обов’язкова	
		Рік підготовки:	
		2-й	2-й
		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		III-й	III-й
		Лекції	
		20 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	4 год.
		Самостійна робота -	
		80 год.	- год.
		Консультації	
		.	
		Вид контролю: екзамен	

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

З метою позитивної корекції відбувається процес наукового оформлення теоретико-методологічних основ гендерного виміру соціальної діяльності. Професійна соціальна робота, яка дотримується принципу нон дискримінації, поваги прав людини, передбачає, що спеціалісти цієї галузі володіють необхідними прийомами та навичками, методологією гендерного аналізу і гендерної експертизи.

Мета курсу: сприяти усвідомленню студентами сутності гендерних проблем в соціальній роботі, формувати гендерну свідомість, вільну від статево-ролевих стереотипів, які стримують особистісну самореалізацію, сформувати у майбутніх соціальних працівників практичні навички проведення гендерного аналізу і гендерної експертизи.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Базою вивчення даної навчальної дисципліни виступає оволодіння студентами відповідним обсягом знань і умінь в результаті опанування ними такими фаховими дисциплінами, як «Вступ до спеціальності», «Технології соціальної роботи», «Гендерно чутлива соціальна робота і соціальна допомога», «Гендерна педагогіка і психологія»

3. Результати навчання за дисципліною

ПРН 1.	Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування завдань спеціальності, відтворювати факти (дати, події, принципи й закономірності суспільного розвитку), встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між подіями, явищами, робити висновки, аргументувати свої думки
ПРН 2.	Грамотно висловлюватися в усній та писемній формі, використовувати мову професійного спілкування, пояснювати й характеризувати факти і явища державною та іноземними мовами
ПРН 3.	Розуміти наукові принципи, що лежать в основі соціальної діяльності, ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання зі спеціальності, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.
ПРН 4.	Показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук.
ПРН 5.	Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

ПРН 6.	Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, зокрема, з соціальної і гендерної експертизи, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.
ПРН 7.	Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну і гендерну політику країни, особливості соціально-політичних процесів на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.
ПРН 8.	Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички
ПРН 9.	Виконувати рефлексивні практики в контексті принципу гендерної рівності відповідальності, у тому числі для запобігання професійного вигорання.
ПРН 10.	Визначати зміст діяльності, зв'язки та межі компетенції установ та закладів соціального захисту, соціальних служб, інших організацій, що працюють з жінками.
ПРН 11.	Використовувати методи діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів за ознакою статі.
ПРН 13.	Обґрунтовувати необхідність соціальних змін, прийняття практичних рішень щодо покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.
ПРН 14	Визначати методологію прикладного наукового гендерного дослідження та застосовувати методи кількісного та якісного аналізу результатів, у тому числі методи математичної статистики.
ПРН 15	Розробляти критерії та показники ефективності професійної діяльності, застосовувати їх в оцінюванні виконаної роботи, пропонувати рекомендації щодо забезпечення якості соціальних послуг та управлінських рішень.
ПРН 16.	Використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів, зокрема, за ознакою статі.
ПРН 17	Самостійно будувати та підтримувати цілеспрямовані, професійні взаємини з широким колом людей, представниками різних спільнот і організацій, аргументувати, переконувати, вести конструктивні переговори, результативні бесіди, дискусії, толерантно ставитися до альтернативних думок.
ПРН 18	Демонструвати позитивне ставлення до власної професії та відповідати своєю поведінкою етичним принципам і стандартам соціальної роботи.
ПРН 20	Упроваджувати результати наукового пошуку в практичну діяльність.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
A	відповідь повна, аргументована, з прикладами, є нестандартні підходи й оригінальні матеріали, студент/-ка виявляє креативність у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь;
B	відповідь повна, аргументована, студент/-ка виявляє знання основної та додаткової літератури;
C	студент/-ка демонструє достатні знання матеріалу в заданому обсязі, відповідь аргументована
D	студент/-ка демонструє достатні знання матеріалу в заданому обсязі, але відповідь недостатньо аргументована;
E	відповідь неповна, неаргументована, багато неточностей;
F	відповідь неправильна;
FX	немає відповіді

Розподіл балів

Поточний контроль											Разо м	Підсу м ковий контр.	Заг аль на сум а		
РОЗДІ Л 1			РОЗДІЛ 2				РОЗДІЛ 3								
T1	T 2	T3	T4	T5	T6	T6	T7	T8	T9	T10	60	25	100		
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6					
Контроль самостійної роботи											20				
40															

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 - 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре

74 - 81	C	задовільно
64 - 73	D	
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

1. Засоби діагностики результатів навчання

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі **методи контролю**:

- методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда; екзамен.
- методи письмового контролю: тестові завдання, розв'язання задач і вирішення проблемних ситуацій репродуктивного, конструктивного і творчого рівнів;
- методи практичного контролю: виконання самостійних завдань;
- методи самоконтролю: самоаналіз, самооцінка.

6. Програма навчальної дисципліни

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Гендерна парадигма як інновативна теорія і практика. Основи гендерного аналізу

Тема 1. Забезпечення рівності статей в системі соціального захисту населення. Гендерна парадигма в науці.

Гендерний підхід і права людини. Гендерна політика як складова соціальної і правової політики за кордоном. Нормативно-правові документи міжнародного характеру спрямовані на впровадження гендерного рівноправ'я в усіх країнах. Конструктивістське розуміння проблем статі в науці.. На сьогодні гендерна проблематика в її найбільш широкому тлумаченні є величезним міждисциплінарним полем, що охоплює соціально-економічний, демографічний, соціологічний, культурно-антропологічний, психологічний, інтелектуальний вимір. Пізнання гендерних відносин має засади стати важливим стратегічним плацдармом для реалізації проекту «нової всезагальної науки», що здатна переосмислити та інтегрувати результати досліджень мікро – та макро процесів, що отримані в рамках «персональної», локальної, структурної та соціокультурної історії.

Тема 2 Основи гендерного аналізу в освіті.

Гендерний підхід в освіті, аналіз, стратегія. Гендерні стереотипи як фактор нерівності. Зв'язок між гендерними стереотипами і процесом соціалізації. Під гендерними стереотипами розуміють стандартизовані уявлення про моделі поведінки та рисах характеру, що відповідають поняттям “чоловіче” та «жіноче».

Основи гендерного аналізу в освіті. Гендерний аналіз нерівності в освіті. Гендерний підхід розкриває механізми гендерної соціалізації і типізації через освіту, за допомогою яких соціум наділяє біологічні відмінності між хлопчиками та дівчатками соціальними значеннями, передає і відтворює відносини жіночого й чоловічого як відносини домінування і нерівності.

Тема 3. Метод гендерної експертизи в освіті як інновативна практика.

Методика гендерної експертизи в освіті. Приблизна програма гендерного аналізу практичного заняття. Приблизна програма гендерної експертизи навчальних програм. Приблизна програма гендерної експертизи навчально-методичних посібників. Одним з методологічних умов гендерного аналізу освіти на процесуальному рівні є обов'язково аналіз не тільки формального, але і «прихованого навчального плану».

Робочим інструментом застосування гендерного підходу в науці і в соціальній практиці є гендерний аналіз. Шляхом опанування основних засад методики гендерної експертизи засвоїти алгоритм дій її проведення під час навчального процесу, наголошуючи на ролі у цьому гендерних стереотипів як одиниці контент-аналізу. Засвоїти приблизні програми гендерного аналізу практичного заняття, гендерної експертизи навчальних програм, навчально-методичних посібників.

Представити досвід методу гендерної експертної оцінки НДЦГО, зокрема в сфері освіти. Шляхом опанування основних засад методики гендерної експертизи засвоїти алгоритм дій і хід проведення експертної оцінки під час навчального процесу і соціальній діяльності, наголошуючи на ролі у цьому гендерних стереотипів як одиниці контент-аналізу.

Модуль 2. Соціальна і правова гендерна експертиза: світовий досвід і українська практика

Тема 4 Соціальна модель гендерного аналізу.

Гендерний аналіз соціальної сфери, розглянути основні засади гендерного аналізу як основи гендерної експертизи. Роль гендерної парадигми в практичній роботі фахівця соціальної сфери. Задача: вивчити особливості соціальної моделі гендерного аналізу Концептуальні моделі гендерного аналізу Міжнародної організації праці. Загальнонаукові принципи гендерного

аналізу та принципи гендерної експертизи програм розвитку. Гендерний індикатор.

Гендерний аналіз як процес оцінки різного впливу, спричиненого на жінок і чоловіків існуючими програмами, законодавством, державним політичним курсом у всіх сферах життя суспільства і держави. Види гендерного аналізу: оцінка гендерного впливу, Гарвардський метод, метод Лонгве, гендерне мапування, метод «3Р». Метод LFA. Гендерно десегреговані статистичні дані: особливості збору та специфіка їх інтерпретації. Психодіагностичний інструментарій. Гендерний аналіз – це збір якісної інформації, розуміння гендерних тенденцій в економіці та суспільстві, використання цих знань для розкриття потенційних проблем і пошуку їх рішень у щоденній роботі [Одночасно це інструмент для розуміння соціальних процесів. Він дозволяє побачити і порівняти: яким чином і чому політичні, економічні, соціальні та інші чинники впливають на жінок і чоловіків.

Механізм розробки індикаторів в стилі «участі», тобто вони повинні стосуватися положення усіх основних учасників досліджуваних інститутів, процесів, проектів та ін. Мінімальні кваліфікаційні вимоги до спеціаліста, який проводить гендерний аналіз або експертизу. Алгоритм дій і проведення експертної оцінки в процесі соціальної діяльності. Механізм розробки гендерно-чутливих індикаторів.

Тема 5. Соціально-правова гендерна експертиза як інновативна практика..

В межах запропонованої теми слід актуалізувати питання гендерно правової експертизи як механізму протидії гендерній дискримінації, спрямованого на забезпечення рівних прав і можливостей чоловіків та жінок, розглянути зарубіжний та вітчизняний досвід гендерної правової експертизи, висвітлити суть громадської гендерно-правова експертизи нормативно-правових актів як форми громадської участі в управлінні публічними справами, закріпити інтерес до подальшого опанування ідеї гендерної експертизи будь-якого виду діяльності. Гендерно правова експертиза як механізм протидії гендерній дискримінації – це оцінювання різного впливу на чоловіків та жінок наявних тепер чи пропонованих програм, законодавства, державного політичного курсу в правовому полі держави.

Ключовою проблемою є удосконалення механізму (процедури) здійснення гендерно-правової експертизи, а саме її етапів. Першочерговими (важливішими) завданнями є визначення законодавчого підґрунтя гендерно-правової експертизи в Україні, враховуючи інтерпретації поняття гендерно-правової експертизи

Тема 6. Гендерне оцінювання стратегій, програм і проектів регіонального розвитку

Методика проведення гендерного аналізу регіональних політик і програм. Представити метод експертизи як компонент управління розвитком регіону. Оперативний гендерний аналіз ситуації регіонального розвитку: світовий досвід. Дослідження за методом 3Р Методика трьох Р (Р1 – репрезентація, Р2 – ресурси, Р3 – реалії) була розроблена в Швеції для того, щоб упроваджувати гендерний підхід у шведських муніципалітетах. Досвід, отриманий унаслідок використання методики «3Р», демонструє, що її можна успішно використовувати для унаочнення гендерних схем у різних сферах діяльності, в т.ч. й освіти. Логіка, покладена в основу методики «3Р», полягає у тому, щоб не допустити прийняття рішення або ініціативи, які б закріплювали нерівність між жінками і чоловіками. Методика «3Р» показує можливість вивчення того, чи не вбудовано якісь дискримінаційні практики у робочі процедури.

Експертиза регіональної системи освіти на гендерних засадах. Гендерний аудит як метод впровадження гендерної рівності. Гендерний аудит за суттю є «соціальним аудитом», і належить до категорії «перевірок якості», що відрізняє його від традиційних «фінансових аудитів».

Тема 7. Гендерний бюджетний аналіз у прийнятті управлінських рішень.

Концепція гендерно-орієнтованого бюджетування була існує як гнучкий механізм вироблення цільових стратегій для забезпечення справедливого розподілу ресурсів в інтересах різних соціальних груп населення, який дає змогу дослідникам і практикам постійно розширювати її контекст, забезпечуючи її функціонування в якості ефективного інструменту забезпечення соціальної інтеграції та гендерної рівності.

Сутність та принципи гендерного бюджетування як ефективної виваженої управлінської технології. Положення Бюджетного кодексу України прямо пов'язані із ключовими засадами гендерно-орієнтованого бюджетування. Частиною Стратегії управління державними фінансами на є гендерно-орієнтоване бюджетування

Міжнародний досвід впровадження гендерного бюджетування. Досвід України з упровадження гендерного бюджетування у різних сферах (освіта, соціальний захист та забезпечення, охорона здоров'я, культура та ін.).

Модуль 3. Гендерна експертиза - метод формування гендерної рівності майбутніх соціальних працівників

Тема 8. Основні поняття і задачі гендерного підходу в соціальній роботі. Суть і задачі гендерного підходу в соціальній роботі, його принципи і методи

в контексті проблеми наближення системи соціального захисту України до європейських стандартів Зв'язок гендерної парадигми як інновативної еорії і практики з гендерною політикою, міжнародною і українською законодавчою базою. Завдання гендерних досліджень соціальної політики і соціальної роботи. Методи гендерних досліджень. Особливості існуючих моделей гендерних досліджень соціальної політики і соціальної роботи, більш детальний розгляд їх концептуальних складових. Гендерно-диференційний підхід, гендерно-чутлива соціальна робота.

Тема 9. Практична модель гендерної експертизи в соціальній роботі та соціально-педагогічній діяльності

Соціальні працівники та клієнти: гендерний аспект взаємовідносин. У груповій роботі використовується діалог між жінками як рівними, в пошуках взаєморозуміння і спільного інтересу визначається сумісна ідеологія, демонструється повага поглядів один одного, особисті проблеми пояснюються в зв'язку з проблемами соціальними. Групова соціальна робота, а також групи самопомогі застосовуються для зростання самосвідомості і розвитку позитивної ідентичності у клієнтів. Гендерний підхід в оцінці соціальних програм та проектів Методика гендерної експертизи проектного заходу. Науковий супровід соціальних проектів: ідеологія і структура проекту Приблизна програма гендерної експертизи навчально-методичних посібників з СР.

Тема 10. Гендерна експертиза – методологія оцінки ефективності соціальних проектів

Соціальні проекти як об'єкт дослідження, ключові моменти методики і діагностики соціальних проектів, основні засади гендерної експертизи, основні етапи оціночної діяльності, Методологія оцінки ефективності соціальних проектів Етапи проведення гендерної експертизи як однієї з процедур зворотного зв'язку «суспільство – влада»: Етап 1. Констатація проблем; Етап 2. Відбір і ранжування нормативно-правових актів по темі експертизи4 Етап 3. Гендерний аналіз існуючих правових норм; Етап 4. Гендерна характеристика галузей права; Етап 5. Відповідність українського законодавства нормам міжнародного права; Етап 6. Гендерна реконструкція держуправління; Етап 7. Економічний і інституціональний аналіз; Етап 8. Проблема ефективності.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма

	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост. робота
Модуль 1. Гендерна парадигма як інновативна теорія і практика. Основи гендерного аналізу												
Тема 1. Забезпечення рівності статей в системі соціального захисту населення. Гендерна парадигма в науці.	12	2	2	-	-	8	12-	-		-	-	12-
Тема 2. Основи гендерного аналізу в освіті.	13	2	2	-	1	8	14	1	1	-		12-
Тема 3. Метод гендерної експертизи в освіті як інновативна практика.	12	2	2	-	-	8	14	1	1	--	-	12-
Модуль 2. Соціальна і правова гендерна експертиза: світовий досвід і українська практика												
Тема 4. Соціальна модель гендерного аналізу	12	2	2			8	11	1				10
Тема 5. Соціально-правова гендерна експертиза: як інновативна практика.	12	2	2			8	10					10
Тема 6. Гендерне оцінювання стратегій, програм і проектів регіонального розвитку	12	2	2			8	10					10
Тема 7. Гендерний бюджетний аналіз у прийнятті управлінських рішень	12	2	2			8	10					10
Модуль 3. Гендерна експертиза - метод формування гендерної рівності майбутніх соціальних працівників												
Тема 8. Основні поняття і задачі гендерного підходу в соціальній роботі	10	-	2	-	--	8	12-		-	-	-	12-

Тема 9. Практична модель гендерної експертизи в соціальній роботі та соціально-педагогічній діяльності	13	2	2	-	1	8	13		-1	-	-	12-
Тема 10. Гендерна експертиза – методологія оцінки ефективності соціальних проектів.	12	2	2			8	12-					12-
Усього годин	120	18	20		2	80	120	4	4			112

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Забезпечення рівності статей в системі соціального захисту населенню Гендерна парадигма в науці.	2	-
2	Основи гендерного аналізу в освіті	2	-
3	Метод гендерної експертизи в освіті як інновативна практика	2	1
4	Соціальна модель гендерного аналізу	2	1
5.	Соціально-правова гендерна експертиза: як інновативна практика.	2	-
6.	Гендерне оцінювання стратегій, програм і проектів регіонального розвитку	2	1
7.	Гендерний бюджетний аналіз у прийнятті управлінських рішень	2	-
8.	Основні поняття і задачі гендерного підходу в соціальній роботі	2	
9.	Практична модель гендерної експертизи в соціальній роботі та соціально-педагогічній діяльності	2	1
10.	Гендерна експертиза – методологія оцінки ефективності соціальних проектів.	2	
Разом		20	4

Лабораторні заняття структурою курсу не передбачені

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

№ п/п	Література	Місце знаходження джерела, кількість
-------	------------	--------------------------------------

		екземплярів
1	Гендер для медій. Підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей / За редакцією Марії Маєрчик (голова редколегії), Ольги Плахотнік, Галини Ярманової. Київ: Критика, 2013. 218 с.	3 пр. каб. 504a
2	Гендерна педагогіка: Хрестоматія / Переклад з анг. В.Гайденко, А.Предборської; За ред. Вікторії Гайденко. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2006.	7 пр. каб. 504a
3.	Гендерні стандарти сучасної освіти : [збірка рекомендацій] / [ред. група Л. С. Кобелянська, І. Р. Гуцуляк, М. Я. Ябченко]. Частина 1. – Київ, 2010. 328 с	1 пр. каб. 504a
4.	Гендерні стандарти сучасної освіти: [збірка рекомендацій] / [ред. група Л. С. Кобелянська, І. Р. Гуцуляк, М. Я. Ябченко]. Частина 2. Київ, 2011. 260 с.	1 пр. каб. 504a
5	Гендерна педагогіка: навчальний посібник/ За заг. Ред.. О.А.Луценко. Суми: ФОП Цьома .П., 2018. 304 с.	5 пр. каб. 504a
6.	Дороніна Т. О. Теоретико-методологічні засади гендерної освіти та виховання учнівської молоді : [монографія]. Кривий Ріг: Видавничий дім, 2011. 331 с.	2 пр. каб. 504a
7.	Кікінежді О.М.Формування гендерної культури молоді: науково-методичні матеріали до тренінгової програми. Навчальний посібник / О.М. Кікінежді, О.Б. Кізь. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2006. 160 с.	2 пр. каб. 504a
8.	Луценко О.А. Гендерний аналіз як підхід і метод у професійній підготовці майбутніх соціальних педагогів // Полякова О.М. Методика викладання соціально-педагогічних дисциплін: навч.-метод. посіб. / [Полякова О.М., Сбруєва А.А., Луценко О.А., та ін.] ; за заг. ред. О.М. Полякової. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2013. С. 114-187.	5 пр. каб. 504a
9.	Луценко О.А. Гендерна освіта й педагогіка //Основи теорії гендеру: Навчальний посібник. К.: «К.І.С.», 2004. С.476-503.	30 пр. каб. 504a
10.	Луценко О.А. Гендерний аналіз навчання та виховання в західній феміністичній думці // Гендерна педагогіка: навчальний посібник / за заг. ред. О. А.Луценко. Суми : ФОП Цьома С.П., 2018. С.62-67.	5 пр. каб. 504a
11.	Луценко О.А. Методологія Гендерного аналізу освіти. Методика гендерної експертизи // Гендерна педагогіка: навчальний посібник/ За заг. Ред.. О.А.Луценко. Суми: ФОП Цьома .П., 2018. С.34-38.	5 пр. каб. 504a
12.	Малес Л. В. Основи гендерного аналізу в дисциплінах соціогуманітарного циклу. Методичні рекомендації / Л. В. Малес. – К. : Златограф, 2004. – 26 с.	4 пр. каб. 504a
13.	«Ми різні – ми рівні». Основи культури гендерної рівності: Навчальний посібник для учнів 9 – 12 класів загальноосвітніх навчальних закладів / за ред. О. Семиколєнкової К.: «К.І.С.», 2007. 176 с.	10 пр. каб. 504a
14.	Основи теорії гендеру. Навчальний посібник. К.: "К.І.С.", 2004. С. 109-131.	30 пр. каб. 504a
15.	Формування у молоді гендерно-відповідальної поведінки (на прикладі українських ВНЗ) : навчальний посібник /за заг. ред. Н. Світайло. Суми: Видавництво РА «Хорошие люди», 2013. 209 с. Режим доступу: http://gender.at.ua/ld/2/203_forming.pdf	вільний доступ

16.	Хрестоматія навчальних програм з проблем гендерного розвитку. – К.: ПЦ „Фоліант”, 2004. С.45-105.	1 пр. каб. 504а
17.	Грицай І. О. Гендерна експертиза у механізмі забезпечення принципу гендерної рівності //Механізм забезпечення принципу гендерної рівності: теорія та практика: монографія. — К.: «Хай-Тек Прес», 2018.— 560 с. С.330-359.	
18	Моніторинг та оцінка програм і проєктів. Практичний посібник / Ольга Морозова, Ольга Варецька, Деніел Джонс, Пепукай Чікуква, Тетяна Салюк) Київ, «Оранта», 2008 р.) 144 с.	
19.	ОПЕРАТИВНИЙ ГЕНДЕРНИЙ АНАЛІЗ СИТУАЦІЇ в Україні Жовтень 2023.) підготовлений. ООН Жінки у партнерстві з CARE International за підтримки Робочої групи з гендерних питань. 36 сторінок . https://careevaluations.org/wp-content/uploads/RGA_Ukraine_2023_UKRAINE_UKR.pdf	
20.	Основи гендерного аналізу. Навчальний посіб. / уклад. О. Рудік. – К.: К.І.С., 2013 – 112 с. Зарубіжний досвід запровадження гендерного аналізу. С.63-103.	
21.	Ярошенко А., Семигіна Т. Розділ 3. Застосування гендерного інструментарію та гендерного аналізу // Гендерна компетентність у соціальній роботі: Як інвестувати феміністичні погляди у гендерно трансформаційну практику: монографія. Даллас, США: Primedia e-Launch LLC, 2022. 215 с.С.49-71.	

Додаткові:

№ п/п	Література	Місце знаходження джерела, кількість екземплярів
1.	Азарова Т.В., Абрамов Л.К. Технологія оцінки соціальних програм та проєктів. Кіровоград, ІСКМ, 2007. - 100 с	
2.	Болотіна М.Б. Соціальне законодавство України. Гендерна експертиза /Відп. ред. Т.М.Мельник. К.: Логос, 2001. 82 с.;	2 пр. каб. 504а
6.	Гендерні дослідження: прикладні аспекти: монографія / [В.П. Кравець, Т.В. Говорун, О.М. Кікінежді та ін.]; за наук. ред. В.П. Кравця. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2013. 448с.	1 пр. каб. 504а
9.	Генрі Жиру. Гранична педагогіка і постмодерністські політики // Гендерна педагогіка: Хрестоматія / Переклад з англ.В.Гайденко, А.Предборської; За ред. Вікторії Гайденко. Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. С.80-91.	7пр. каб. 504а
10.	Касьянова О. М. Експертиза регіональної системи освіти на засадах сталого розвитку // Теорія та методика управління освітою. 2010. № 3. С. 12–22.	
11	Касьянова О. М. Експертиза як компонент управління розвитком регіональної системи освіти. [Електронний ресурс] / О. М. Касьянова. Режим доступу до статті : www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pspo/2009_21_5/Kasyan16.pdf	
12.	Луценко О. А. Гендерний аналіз конструктів буденної свідомості сучасної молоді // Філософсько-антропологічні студії 2001. Спецвипуск. К. : Стилос, 2001. С. 117–128.	2 пр. каб. 504а
13	Мельник Т.М. Гендерна експертиза українського законодавства:	2 пр. каб. 504а

	сутність, необхідність та методологічні основи. К.: Логос, 2001. 46 с.;	
--	---	--

**9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення,
використання яких передбачає навчальна дисципліна
(за потребою)**